

natuurtoets

Quickscan natuurtoets groot onderhoud Zandbank, Lelystad

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving

Opdrachtgever

Centrada

Status

Concept

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets groot onderhoud Zandbank, Lelystad

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving

Projectcode	Datum	Status
23-352	20 juli 2023	Concept

Auteur(s)

[Redacted]

Modellering & GIS

[Redacted]

Tweede lezer

[Redacted]

Opdrachtgever

Centrada

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Sinninghe, H & Hoksberg, M (2023) Quickscan natuurtoets groot onderhoud Zandbank, Lelystad Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving Rapport 23-352 Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	7
2. Wettelijk kader en werkwijze	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.2 Werkwijze	10
2.2.1 Literatuuronderzoek	10
2.2.2 Quicksan veldbezoek	10
2.2.3 Toets soortbescherming	10
2.2.4 Toets gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden)	10
3. Gebiedsbescherming	11
3.1 Natura 2000	11
4. Soortbescherming	13
4.1 Zoogdieren	13
4.1.1 Soorten van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 Wnb)	13
4.1.2 Overige soorten van de Habitatrictlijn en verdragen van Bern en Bonn	15
4.1.3 Nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 Wnb	16
4.2 Broedvogels	16
4.2.1 Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn	16
4.2.2 Overige jaarrond beschermde nesten	18
4.2.3 Overige broedvogels	18
4.3 Amfibieën	18
4.4 Overige soorten	18
Geraadpleegde bronnen	20
Bijlagen	
Bijlage 1 - Adressen huurwoningen Centrada	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Centrada heeft het voornemen om onderhoud uit te voeren bij een 70-tal eengezinswoningen aan de Zandbank in Lelystad. Het betreft het uitvoeren van planmatig onderhoud waarbij onder andere de gevelafwerking- en isolatie, erfafscheiding en boeidelen worden vervangen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd bij alle huurwoningen van Centrada maar ook particuliere huiseigenaren uit het blok kunnen zich hiervoor inschrijven. De quickscan is daarom uitgevoerd voor de wijk als geheel en niet voor losse woningen. Uitvoering van de werkzaamheden gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Op verzoek van Centrada heeft Ecogroen beoordeeld of het project conflicterend is met de wettelijke bescherming van natuurwaarden. In hoofdstuk 4 'soortbescherming' wordt nader toegelicht bij welke werkzaamheden actie moet worden ondernomen door zowel Centrada als particuliere eigenaren die willen aanhaken bij het planmatig onderhoud.

Gebiedsbescherming

- Het projectgebied ligt niet binnen Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Markermeer & IJmeer (ca 2,8 km van het projectgebied), IJsselmeer (circa 3,1 km) en Oostvaardersplassen (ca 6,5 km). Alle gebieden zijn Vogelrichtlijngebied (figuur 3.1). Het meest dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied ligt op circa 22,5 kilometer afstand, namelijk Natura 2000-gebied Veluwe (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). Vanwege tussenliggende afstand, bebouwing en infrastructuur zijn effecten als oppervlakteverlies en verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden uitgesloten.
- Mogelijk zijn er door de uitvoering van de werkzaamheden wel indirect negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (in dit geval de Veluwe) aan de orde door een toename van stikstofdepositie.

Soortbescherming

- Op basis van het veldonderzoek zijn in de panden potentiële verblijfplaatsen aangetroffen voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Omdat het projectgebied zich dichtbij het IJsselmeergebied bevindt is er ook kans om verblijfplaatsen aan te treffen van meervleermuizen. Het betreft kieren onder de boeidelen aan de kopse (bakstenen) kanten van de woningen en stootvoegen in de aanwezige spouwmuren. Mogelijk vind er verstoring plaats doordat er werkzaamheden uitgevoerd gaan worden aan de boeidelen en spouwmuren.
- In het projectgebied zijn meerdere nestplaatsen aangetroffen van huismus. Deze bevinden zich in grote scheuren en kieren in de boeidelen en in gaten achter de gevelbekleding. Verstoring en/of

vernietiging van verblijfplaatsen van huismus kunnen op basis van deze waarnemingen niet uitgesloten worden.

- In het projectgebied zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van gierzwaluw aangetroffen. Er is daarom geen sprake van een negatief effect op (verstoring van) nestplaatsen van gierzwaluw. Vervolgstappen ten aanzien van gierzwaluw zijn niet aan de orde.
- In het projectgebied is broedbiotoop aanwezig van algemene vogelsoorten. Het betreft vogels zoals merel en Turkse tortel, die broeden in groenelementen. Daarnaast is er broedbiotoop aangetroffen voor vogels die kunnen broeden op daken van gebouwen, zoals meeuwen.
- In het projectgebied zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen van Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren zoals steenmarter of eekhoorn aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van soorten waarvoor binnen provincie Flevoland vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Dit zijn bijvoorbeeld egel, huisspitsmuis en bosmuis. Soorten als egel gebruiken achtertuinen en struweel in woonwijken vaak als foerageergebied en kunnen nestjes maken in composthopen, houtstapels en rommelhoekjes in tuinen. Vervolgstappen met betrekking tot Nationaal beschermde soorten zijn niet aan de orde. In het kader van de zorgplicht (kader 2.1 Wet Natuurbescherming) adviseren wij wel maatregelen te treffen voor egel.
- In het projectgebied zijn geen wettelijk beschermde amfibieën aangetroffen of te verwachten. Er is daarom geen sprake van een negatief effect op deze soorten. Vervolgstappen ten aanzien van amfibieën zijn niet aan de orde.
- In het projectgebied zijn geen beschermde reptielen, vissen, ongewervelden en flora aangetroffen. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Op basis van het veldonderzoek zijn potentiële vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen in kieren onder boeidelen en de spouw. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden kan niet uitgesloten worden dat verbodsbepalingen worden overtreden door het schaden of vernietigen van verblijfplaatsen. Aanvullend onderzoek is daarom noodzakelijk. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek kunnen vervolgstappen worden bepaald.
- In verband met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kieren onder boeidelen en in de spouw wordt geadviseerd deze vrij te houden van obstakels zoals steigers. Het gebruik van bouwverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst dient te worden vermeden. Geadviseerd wordt deze maatregelen vast te leggen in een Ecologisch Werkprotocol (EWP).
- Tijdens het veldbezoek zijn nestplaatsen van huismus aangetroffen. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen de nestplaatsen beschadigd worden of verloren gaan. Dit is strijdig met verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om te bepalen waar- en hoeveel nestplaatsen zich in het projectgebied verbinden. Op basis van de uitkomst van het vervolgonderzoek dient een ontheffing aangevraagd te worden en dienen vervolgstappen vastgelegd te worden in een Ecologisch Werkprotocol (EWP).
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels wezenlijk verstoren of beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of door het projectgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd maar is het van belang of een broedseizoen wordt verstoord, ongeacht de datum.
- Bij het plaatsen van nieuwe schuttingen kunnen passages en nest- of schuilplaatsen (struiken of onderbeplanting) van egel verloren gaan. Hierdoor kan het complete projectgebied ongeschikt worden voor verblijfplaatsen van egel. In het kader van de zorgplicht adviseren wij daarom zoveel mogelijk groen te behouden bij de werkzaamheden en schuttingen te plaatsen met openingen aan de onderkant of 'egelpoorten' van minimaal 14 x 14 cm (Egelbescherming, 2023).

- Om met zekerheid te kunnen vaststellen of er sprake is van toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur, adviseren we om voor de aanlegfase een berekening uit te voeren met AERIUS-calculator.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Centrada heeft het voornemen om onderhoud uit te voeren bij een 70-tal eengezinswoningen aan de Zandbank in Lelystad. Bij de werkzaamheden wordt niet afgeweken van het vigerende bestemmingsplan.

Uitvoering van de werkzaamheden gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Op verzoek van Centrada heeft Ecogroen beoordeeld of het project conflicterend is met de wettelijke bescherming van natuurwaarden. Er is getoetst op gebieds- en soortbescherming van de Wet natuurbescherming (Wnb). Er worden geen houtopstanden gekapt waardoor er geen sprake is van een toetsing aan het onderdeel houtopstanden van de Wnb. Omdat er geen sprake is van een bestemmingsplanwijziging is er ook niet getoetst aan de beschermingskaders van het Natuurnetwerk Nederland. De quickscan natuurtoets kan door de initiatiefnemer worden gebruikt ter onderbouwing van de aanvraag van een omgevingsvergunning maar ook bij vergunningsvrije werkzaamheden.

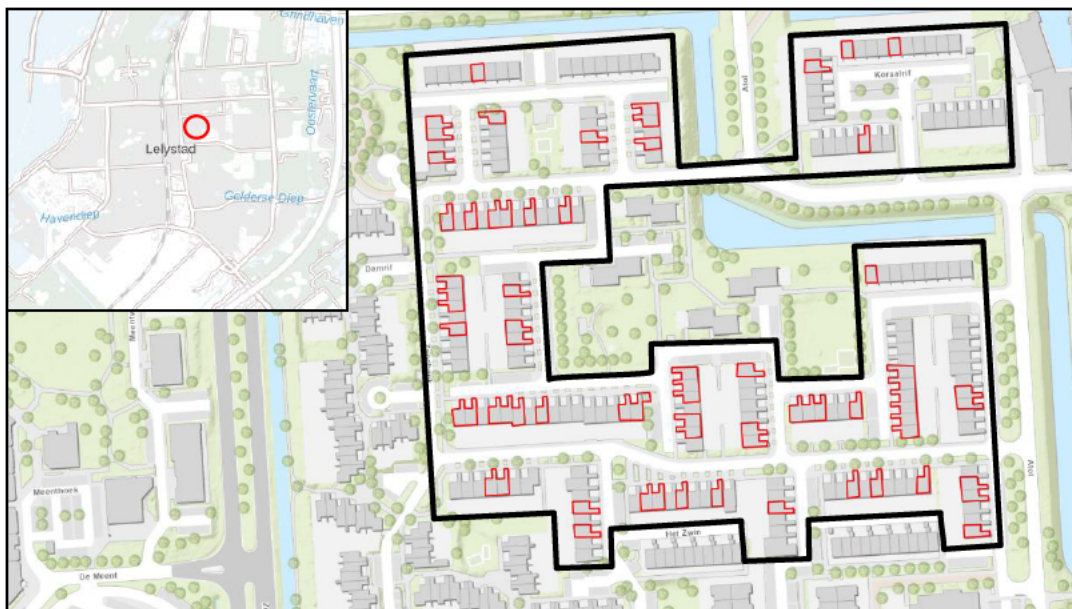
De resultaten van het onderzoek zijn in voorliggende rapportage uitgewerkt. In paragraaf 1.2 wordt eerst ingegaan op de situatie en het voorgenomen initiatief. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 het wettelijk kader en de werkwijze van het onderzoek behandeld. De beschrijving van de onderzoeksresultaten en de beoordeling daarvan vindt plaats in hoofdstuk 3 (gebiedsbescherming) en hoofdstuk 4 (soortbescherming). Tot slot worden in hoofdstuk 5 de geraadpleegde bronnen weergegeven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied (zie figuur 1.1) ligt in de bebouwde kom van Lelystad, en het gaat hierbij om project PO-23-004 70 EGW Zandbank. De exacte adressen van de te renoveren huurwoningen zijn weergegeven in bijlage 1. Het voornemen betreft het uitvoeren van planmatig onderhoud.

Omdat het project uitgevoerd wordt in samenwerking met de gemeente Lelystad (onder de noemer 'Samen Lelystad Oost') kunnen particuliere huiseigenaren binnen het projectgebied aanhaken bij het planmatig onderhoud. Bij het uitvoeren van het veldbezoek en het schrijven van deze quickscan is het projectgebied daarom in zijn geheel beoordeeld en niet per losse woning. De werkzaamheden waarbij we negatief effect verwachten op eventueel aangetroffen beschermde soorten zijn omschreven in hoofdstuk 4: Soortbescherming. Wanneer particuliere eigenaren zich willen aansluiten bij die werkzaamheden zijn vervolgstappen ten aanzien van de Wet natuurbescherming nodig.

De gebouwen zijn aan de kopse kanten opgetrokken in bakstenen muren met spouw. De voor- en achterzijden zijn bekleed met kunststof platen. De gebouwen variëren van 2- tot 3 verdiepingen en hebben aan de voorzijde een aangrenzend schuurtje. De woningen hebben een plat dak met kunststof boeiboord. Rondom de woningen bevinden zich trottoirs en straatverhardingen met straatbomen en struweel. De tuinen zijn afgescheiden met houten schuttingen.

Figuur 1: het projectgebied (zwart omlind) aan de Zandbank te Lelystad. Rood gearceerd de huurwoningen van Centrada. Huizen die niet gearceerd zijn binnen het projectgebied zijn koopwoningen en zijn ook meegenomen in de quickscan. Bron: QGIS Kadaster.

De volgende werkzaamheden staan gepland:

- Vervangen houten kozijnen
- Aanbrengen mechanische ventilatie
- Aanbrengen vloerisolatie
- Gevelafwerking vervangen
- Vervangen gevelisolatie
- Aanbrengen zonnepanelen
- Vervangen erfafscheiding
- Vervangen boeien
- HWA vervangen

2. Wettelijk kader en werkwijze

2.1 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (Wnb; Overheid, 2021) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In voorliggende rapportage wordt getoetst op gebieds- en soortbescherming. In kader 2.1 wordt een samenvatting van de relevante wetteksten betreffende gebieds- en soortbescherming gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrictlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (Wnb hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten en is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
  - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
  - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd.
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrictlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I)
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
  - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
  - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde

gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan.

2.2 Werkwijze

2.2.1 *Literatuuronderzoek*

Gestart is met een literatuuronderzoek om te bepalen of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het onderzoeksgebied en hoe het onderzoeksgebied ligt ten opzichte van beschermde gebieden. Ten aanzien van beschermde soorten is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2023) en eventueel rapportages van eerdere onderzoeken die in en om het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 5). Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied aangehouden van ruim vijf kilometer rondom het plangebied en is gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten in de periode van de afgelopen 10 jaar.

2.2.2 *Quickscan veldbezoek*

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 6 juli 2023 is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Het veldonderzoek is uitgevoerd onder gunstige omstandigheden (bewolkt, droog, weinig wind en 18°C). Tijdens het veldbezoek zijn de bebouwing en groenstructuren in het projectgebied geïnspecteerd op (de potentie voor) beschermde flora en fauna.

2.2.3 *Toets soortbescherming*

Aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek en de veldbezoeken is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het plan. Vervolgens is op basis van het initiatief bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Ook is bepaald of vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming nodig zijn om het project te realiseren.

2.2.4 *Toets gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden)*

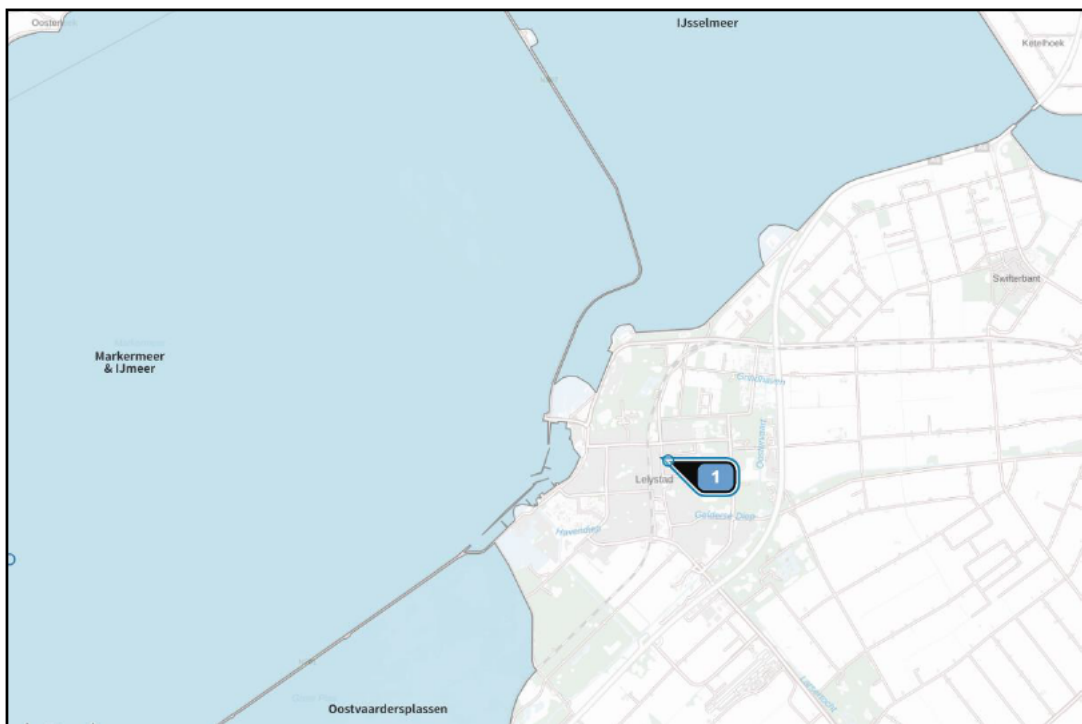
Op basis van het literatuuronderzoek en het veldbezoek wordt bepaald of er een ecologische relatie is tussen het onderzoeksgebied en Natura 2000-gebied(en) en in hoeverre het initiatief kan leiden tot negatieve gevolgen voor aangewezen instandhoudingsdoelen. Indien (mogelijk) sprake is van (significant) negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen, zoals nader onderzoek of een vergunningaanvraag/ bepaling of er uitzicht is op een eventuele vergunning Wet natuurbescherming.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het projectgebied ligt niet binnen Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Markermeer & IJmeer (ca 2,8 km van het projectgebied), IJsselmeer (circa 3,1 km) en Oostvaardersplassen (ca 6,5 km). Alle gebieden zijn Vogelrichtlijngebied (figuur 3.1). Het meest dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype in Natura 2000-gebied ligt op circa 22,5 kilometer afstand, namelijk Natura 2000-gebied Veluwe (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). Vanwege de tussengelegen afstand, infrastructuur en bebouwing is -met uitzondering van stikstof- negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden uitgesloten. Er is bijvoorbeeld geen sprake van negatieve effecten zoals oppervlakteverlies, versnippering of verstoring.

Mogelijk zijn er door de uitvoering van de werkzaamheden wel indirect negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (in dit geval de Veluwe) aan de orde door een toename van stikstofdepositie.

Figuur 3.1: Ligging van het projectgebied (marker 1) ten opzichte van Markermeer & IJmeer, Oostvaardersplassen en IJsselmeer. Bron: Aerials-calculator.

Stikstof

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen er negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreden door de (tijdelijke) toename van de uitstoot van stikstof door machines die worden ingezet. Een verhoogde stikstofuitstoot kan leiden tot een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebied Veluwe (22,5 kilometer van projectgebied). Deze stikstofdepositie kan leiden tot verzuring en vermessing van de bodem, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige natuur niet gehaald kunnen worden. De mate van toename van stikstofdepositie hangt echter af van het type ontwikkeling.

Het rekenmodel AERIUS Calculator wordt op grond van de Wet natuurbescherming voorgeschreven om te bepalen of er al dan niet sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Indien de uitvoering van het project niet leidt tot een toename van stikstofdepositie ($>0,00$ mol/ha/jaar), treedt geen negatief gevolg voor de instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden op en is project niet strijdig met de Wet natuurbescherming (onderdeel stikstof).

Om met zekerheid te kunnen vaststellen of er wel of geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur, adviseren we om een enkelvoudige berekening uit te voeren met AERIUS-calculator. Alleen met een stikstofdepositieberekening kan namelijk hard gemaakt worden of er wel of geen depositie plaatsvindt. Aan de hand van de uitkomst van de berekening kan worden bepaald of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

4. Soortbescherming

4.1 Zoogdieren

4.1.1 Soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 Wnb)

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaand kader (kader 4.1) worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

In de omgeving van het projectgebied zijn binnen enkele honderden meters diverse waarnemingen (< 5 jaar oud) bekend van gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis (NDFF, 2023).

Verblijfplaatsen

Op basis van het veldonderzoek zijn in de panden potentiële verblijfplaatsen aangetroffen voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (figuur 4.1). Omdat het projectgebied zich dichtbij het IJsselmeergebied bevindt is er ook kans om verblijfplaatsen aan te treffen van meervleermuizen (Zoogdiervereniging, 2023). Vleermuizen kunnen zich mogelijk bevinden in de kieren onder de boeidelen boven de bakstenen muren. Kieren in de boeidelen boven de kunststof gevelbekleding aan voor- en achterzijden van de panden zijn niet geschikt voor vleermuizen vanwege het gladde materiaal waar de dieren zich niet aan vast kunnen klemmen. Er zijn ook kieren onder

de boeidelen waargenomen op de aangrenzende schuurtjes, deze zijn minder geschikt voor vleermuizen omdat deze laag gesitueerd zijn. Vleermuizen prefereren verblijfplaatsen op minimaal 3 a 4 meter hoogte (BIJ12, 2017a). Echter kunnen deze plekken niet met zekerheid uitgesloten worden als potentiële verblijfplaats. In de spouw van de bakstenen muren kunnen zich ook potentiële vleermuisverblijfplaatsen bevinden. Deze zijn te bereiken via open stootvoegen of via de boeidelen (figuur 4.1).

*Figuur 4.1: kieren onder de boeidelen en stootvoegen waar zich potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen bevinden.
Bron: Ecogroen.*

Vervangen gevelisolatie, gevelafwerking en boeidelen.

Bij het vervangen van de gevelisolatie, de gevelafwerking en boeidelen kunnen mogelijke potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord of vernield worden. Hiermee wordt verbodsbepaling artikel 3.5 lid 4 overtreden. Geadviseerd wordt om vervolgonderzoek uit te voeren naar potentiële verblijfplaatsen van laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en meervleermuis. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van vleermuisprotocol van BIJ12 en Netwerkwijk Groene Bureaus. Dit houdt per soort het volgende in:

Ruige- en gewone dwergvleermuis:

- 2 nachtelijke bezoeken in de periode 15 mei - 15 juli (zomer- en kraamverblijfplaatsen).
- 2 nachtelijke bezoeken van 15 augustus – 1 oktober (paarverblijfplaatsen).

Laatvlieger:

- 3 nachtelijke bezoeken in de periode 15 mei - 15 juli (zomer- en kraamverblijfplaatsen).
- 2 nachtelijke bezoeken van 15 augustus – 1 oktober (paarverblijfplaatsen).

Meervleermuis:

- 1 nachtelijk bezoek en 1 ochtendbezoek in de periode 1 april – 15 augustus (zomer- en kraamverblijfplaatsen).
- 1 nachtelijke bezoek en 1 ochtendbezoek in de periode 15 augustus – 15 september (paarverblijfplaatsen).

Bezoeken voor de verschillende soorten kunnen gecombineerd worden. Tussen de individuele bezoeken dient 20 dagen te zitten. Afhankelijk van welke soorten en welke typen verblijfplaatsen worden aangetroffen kan bepaald worden welke vervolgstappen noodzakelijk zijn - zoals het aanvragen van een ontheffing en/of de werkzaamheden uitvoeren volgens een ecologisch werkprotocol.

Toepassen bouwsteigers en bouwverlichting

Wanneer bouwsteigers voor panden worden geplaatst kunnen deze de toegang voor vleermuizen tot verblijfplaatsen belemmeren. Ook het gebruiken van steigers met steigerdoek kan belemmerend zijn voor het in- en uitvliegen van vleermuizen. Daarnaast kunnen vleermuizen worden verstoord wanneer buiten bouwverlichting wordt toegepast. Door het treffen van voorzorgsmaatregelen kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden. Geadviseerd wordt om bij het plaatsen van bouwsteigers de werkzaamheden uit te voeren bij daglicht. Daarnaast wordt geadviseerd steigerdoeken die mogelijke invliegopeningen blokkeren te verwijderen tussen zonsondergang en zonsopkomst zodat vleermuizen vrij in- en uit kunnen vliegen. Indien bouwverlichting wordt toegepast, dient deze te worden uitgeschakeld tussen zonsondergang en zonsopkomst. Geadviseerd wordt om deze maatregel vast te leggen in een ecologisch werkprotocol (EWP).

Overige werkzaamheden

Bij de overige werkzaamheden zoals het vervangen van de kozijnen, aanbrengen mechanische isolatie en zonnepanelen of het vervangen van de erfafscheiding wordt geen negatief effect verwacht op potentiële nestplaatsen van vleermuizen en zijn vervolgstappen of mitigerende maatregelen niet nodig.

Vliegroutes

In het projectgebied zijn lijnvormige structuren aanwezig die mogelijk dienen als vliegroute van vleermuizen. Het gaat om de bebouwing zelf en de aanwezige straatbomen en watergangen. Bij de voorgenomen werkzaamheden blijven deze lijnvormige structuren volledig behouden, waardoor er geen sprake is van aantasting van onmisbare vliegroutes. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Foerageergebieden

Rondom de bebouwing in het projectgebied is foerageergebied van vleermuizen aangetroffen. Het betreft tuinen en openbaar groen, bomen en de buitenzijden van de bebouwing. Binnen de voorgenomen werkzaamheden blijven deze elementen behouden, waardoor er geen sprake is van aantasting van (onmisbare) foerageergebieden. Vervolgstappen ten aanzien van foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

4.1.2 Overige soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen van Bern en Bonn

Op basis van het veldbezoek, bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) en terreinkenmerken, worden geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van overige zoogdieren van de Habitatrichtlijn en verdragen van Bern en Bonn verwacht. Vervolgstappen met betrekking tot deze soorten zijn niet aan de orde.

4.1.3 **Nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 Wnb**

In het projectgebied zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen van Nationaal beschermde soorten zoals steenmarter of eekhoorn aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van soorten waarvoor binnen provincie Flevoland vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Dit zijn bijvoorbeeld egel, huisspitsmuis en bosmuis. Vervolgstappen met betrekking tot Nationaal beschermde soorten zijn niet aan de orde. In het kader van de zorgplicht (kader 2.1 Wet Natuurbescherming) adviseren wij wel maatregelen te treffen voor egel.

Egels verblijven 's zomers vaak overdag in achtertuinen en parkjes in compost-, takken- of puinhopen. 's Nachts foerageren ze in achtertuinen en struweel in wijken. Ze gebruiken de openingen onder schuttingen om zich van tuin naar tuin te bewegen. In de winter worden nestjes gemaakt tegen schuttingen, in een schuur- of bijgebouw of in een takken- of composthoop (Zoogdiervereniging, 2023). Bij het plaatsen van nieuwe schuttingen kunnen passages en nest- of schuilplaatsen (struiken of onderbeplanting) verloren gaan. Hierdoor kan het complete projectgebied ongeschikt worden voor verblijfplaatsen van egel. In het kader van de zorgplicht adviseren wij daarom zoveel mogelijk groen te behouden en schuttingen te plaatsen met openingen aan de onderkant of 'egel-poorten' van minimaal 14 x 14 cm (Egelbescherming, 2023).

4.2 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregiem. Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

4.2.1 **Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn**

Gierzwaluw

Bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) tonen waarnemingen van gierzwaluw in de omgeving van het projectgebied. Gierzwaluwen nestelen onder dakpannen, achter gevelpannen en boeidelen en in spleten in muren. Daarnaast hebben ze een vrije uitvliegrouwe van minimaal 3 meter onder de uitvliegopening van het nest nodig, omdat ze niet direct vanuit het nest kunnen opstijgen en zich daarom eerst naar beneden laten vallen (BIJ12, 2017b).

In het projectgebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende gierzwaluwen boven het projectgebied waargenomen. Er zijn echter geen potentiële nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen in de bebouwing. De platte daken bevatten geen dakpannen waar gierzwaluwen onder kunnen nestelen en de gevelbeplating aan de voor en achterzijden zijn te glad voor gierzwaluw om zich aan vast te houden. De kieren en gaten onder de boeidelen zijn te klein voor gierzwaluw om in te kruipen. Er is daarom geen sprake van een negatief effect op nestplaatsen van gierzwaluw. Vervolgstappen ten aanzien van gierzwaluw zijn niet aan de orde.

Huismus

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen van huismus bekend (NDFF, 2023). Nesten van huismussen zijn in de regel te vinden in of tegen allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen, in neststenen en in kieren en gaten in muren (BIJ12, 2023). In de bebouwing in het projectgebied zijn tijdens het veldbezoek meerdere aanwezige nestplaatsen van huismus aangetroffen. Het betreft ruimtes in gaten in de boeidelen en kieren en holtes achter de gevelbekleding (figuur 4.2).

Vervangen houten kozijnen, vervangen gevelafwerking en gevelisolatie, vervangen boeidelen.

Bij werkzaamheden aan de gevel en boeidelen is er mogelijk sprake van verstoring of vernieling van nestplaatsen van huismus. Vervolgonderzoek is noodzakelijk om een volledig beeld van de aanwezige nestplaatsen te verkrijgen. Huismusonderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het Kennisdocument Huismus (Bij12, 2023). Dit houdt kortweg in dat er in de periode 1 april – 15 mei twee rondes met een minimale tussenperiode van 10 dagen uitgevoerd moeten worden. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek zijn eventuele vervolgstappen noodzakelijk zoals het aanvragen van een ontheffing en het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen ten aanzien van (verblijfplaatsen van) huismus.

Figuur 4.2: aangetroffen nestplaatsen van huismus in het projectgebied in gaten in boeidelen en kieren en openingen achter de gevelbekleding. Bron: Ecogroen.

Overige werkzaamheden

Bij de overige werkzaamheden zoals het aanbrengen van mechanische isolatie en zonnepanelen of het vervangen van de erfafscheiding wordt geen negatief effect verwacht op potentiële nestplaatsen van huismus. Vervolgstappen ten aanzien van het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn niet nodig.

4.2.2 *Overige jaarrond beschermde nesten*

In het projectgebied zijn geen andere vogels met jaarrond beschermde nesten (zoals buizerd of roek) aangetroffen of te verwachten op basis van veldbezoek, bekende verspreidingsgegevens en aanwezig biotoop. Vervolgstappen voor overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

4.2.3 *Overige broedvogels*

Rond het projectgebied is broedbiotoop aangetroffen voor algemene broedvogels. In de groenelementen en bomen grenzend aan het projectgebied worden algemene broedvogels zoals merel, ekster, roodborst en Turkse tortel verwacht. Deze worden niet geschaad of verstoord. Het dak van de gebouwen is broedbiotoop voor vogels die kunnen broeden op daken van gebouwen zoals meeuwen.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Door te werken buiten het broedseizoen kan verstoring en schade aan (nesten van) broedvogels voorkomen worden. Voor meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden binnen deze periode adviseren we om bij werkzaamheden in de directe omgeving van bomen en bij werkzaamheden op of nabij het dak, een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden in bomen, struiken of het dak, binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.3 **Amfibieën**

Op basis van de veldbezoeken, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) wordt voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen zijn in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en amfibieën die nationaal beschermd zijn niet verwacht. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.4 **Overige soorten**

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens worden in het projectgebied geen standplaatsen van beschermde flora verwacht. Evenmin worden voortplanting

of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden binnen de invloedssfeer van het project. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BUJ12 (2017a). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BUJ12 (2017b). Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

BUJ12 (2017c). Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

BUJ12 (2023). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1, juli 2023.

Internet

AERIUS Calculator (<http://www.https://calculator.aerius.nl/>) Overheid (2023).

Egelbescherming; website over egels en natuurinclusieve maatregelen. (<https://www.egelbescherming.nl/>). (2023)

NDFD (2023). (www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal). Geraadpleegd mei 2023.

RAVON; website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen (<https://www.ravon.nl/>).

SOVON; website met soortinformatie over vogels (<https://www.sovon.nl/>).

Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552>).

Zoogdiervereniging; website met soortinformatie over zoogdieren (<https://www.zoogdiervereniging.nl/>).

Bijlagen

Bijlage 1

Adressen huurwoningen Centrada

Nr.	Straatnaam	Huisnr.	Postcode	Cluster Code
6007585	Koraalrif	3	8224 ZP	ALG1227501
6007588	Koraalrif	12	8224 ZP	ALG1227501
6007589	Koraalrif	14	8224 ZR	ALG1227501
6007590	Koraalrif	18	8224 ZR	ALG1227501
6007647	Zandbank	2	8224 ZA	ALG1227501
6007648	Zandbank	4	8224 ZA	ALG1227501
6007649	Zandbank	5	8224 ZA	ALG1227501
6007653	Zandbank	16	8224 ZA	ALG1227501
6007654	Zandbank	23	8224 ZB	ALG1227501
6007656	Zandbank	27	8224 ZB	ALG1227501
6007657	Zandbank	32	8224 ZB	ALG1227501
6007658	Zandbank	33	8224 ZB	ALG1227501
6007659	Zandbank	35	8224 ZB	ALG1227501
6007662	Zandbank	38	8224 ZC	ALG1227501
6007665	Zandbank	41	8224 ZC	ALG1227501
6007667	Zandbank	43	8224 ZC	ALG1227501
6007668	Zandbank	44	8224 ZC	ALG1227501
6007670	Zandbank	46	8224 ZC	ALG1227501
6007672	Zandbank	48	8224 ZC	ALG1227501
6007673	Zandbank	49	8224 ZC	ALG1227501
6007674	Zandbank	50	8224 ZC	ALG1227501
6007675	Zandbank	51	8224 ZC	ALG1227501
6007677	Zandbank	53	8224 ZC	ALG1227501
6007683	Zandbank	61	8224 ZD	ALG1227501
6007684	Zandbank	62	8224 ZD	ALG1227501
6007686	Zandbank	67	8224 ZD	ALG1227501
6007687	Zandbank	69	8224 ZD	ALG1227501
6007689	Zandbank	73	8224 ZE	ALG1227501
6007690	Zandbank	74	8224 ZE	ALG1227501
6007692	Zandbank	76	8224 ZE	ALG1227501

6007694	Zandbank	79	8224 ZE	ALG1227501
6007696	Zandbank	83	8224 ZE	ALG1227501
6007698	Zandbank	89	8224 ZG	ALG1227501
6007700	Zandbank	91	8224 ZG	ALG1227501
6007702	Zandbank	95	8224 ZG	ALG1227501
6007703	Zandbank	96	8224 ZG	ALG1227501
6007704	Zandbank	99	8224 ZG	ALG1227501
6007705	Zandbank	100	8224 ZG	ALG1227501
6007708	Zandbank	104	8224 ZH	ALG1227501
6007709	Zandbank	105	8224 ZH	ALG1227501
6007714	Zandbank	120	8224 ZH	ALG1227501
6007719	Zandbank	125	8224 ZJ	ALG1227501
6007720	Zandbank	126	8224 ZJ	ALG1227501
6007721	Zandbank	127	8224 ZJ	ALG1227501
6007722	Zandbank	128	8224 ZJ	ALG1227501
6007723	Zandbank	129	8224 ZJ	ALG1227501
6007724	Zandbank	130	8224 ZJ	ALG1227501
6007725	Zandbank	131	8224 ZJ	ALG1227501
6007728	Zandbank	134	8224 ZJ	ALG1227501
6007729	Zandbank	135	8224 ZJ	ALG1227501
6007730	Zandbank	136	8224 ZJ	ALG1227501
6007731	Zandbank	137	8224 ZK	ALG1227501
6007732	Zandbank	138	8224 ZK	ALG1227501
6007737	Zandbank	143	8224 ZK	ALG1227501
6007738	Zandbank	144	8224 ZK	ALG1227501
6007739	Zandbank	145	8224 ZK	ALG1227501
6007740	Zandbank	146	8224 ZK	ALG1227501
6007742	Zandbank	148	8224 ZK	ALG1227501
6007743	Zandbank	149	8224 ZK	ALG1227501
6007745	Zandbank	151	8224 ZL	ALG1227501
6007746	Zandbank	152	8224 ZL	ALG1227501
6007753	Zandbank	159	8224 ZL	ALG1227501
6007755	Zandbank	161	8224 ZL	ALG1227501
6007756	Zandbank	162	8224 ZL	ALG1227501
6007757	Zandbank	163	8224 ZL	ALG1227501
6007759	Zandbank	165	8224 ZL	ALG1227501
6007760	Zandbank	166	8224 ZL	ALG1227501
6007763	Zandbank	169	8224 ZM	ALG1227501
6007764	Zandbank	170	8224 ZM	ALG1227501
6007767	Zandbank	173	8224 ZM	ALG1227501